

Csanda Mária

Kertvégi patak

Csanda Mária
(1962, Tapolca)
író, könyvtáros,
Budapesten él

A nagyanya olyan kicsi volt, hogy a gyerek tízévesen már felérte ágaskodás nélkül, amikor pusztit adott érkezéskor. Az aprócska asszony mosolygott, amint meglátta az unokáját, a vékonyka kislányt, de nem teli szájjal, mert fogait már kikezdte az idő, inkább a szemével. Nézését, mosoly-tekintetét felnagyította a több dioptriás szemüveg, amely időnként ferdén állt meg, a fejkendője tartotta, ha lecsúszott az egyik füléről. Szürkehályogot is szedtek már le róla a nyolcvanadik éve felé közeledve, a fia intézte, vitte a kórházba. Büszke volt erre a középső fiára, a kislány édesapjára, aki legtöbbször vitte a hat, felnőttkort megért gyereke közül, tanító lett belőle. Szegények voltak, de arra tellett, hogy családi összefogással mégis tanítassák a jó eszűnek mondott gyereket, akit a többi közül kiemeltek. A fia többször mesélte a családjának, ha a háború előtt születik, papnak adták volna. Ministrált a miséken, és arról álmodozott, hogy lesz majd egy olyan állványa, mint a papnak, aki erről olvasta fel az evangéliumot, és vele is olvastatott fel a szent leckékből a gyülekezetnek.

A nagyanya hálósobájában a duplaágy felett nagyméretű bekeretezett kép függött, a *Krisztus az Olajfák hegyén*. A tanító fia festette, ahogy az olasz festők képeit is albumok alapján. A lánya később kiállításokon is találkozott olyan eredetivel, amelynek hasonmása ott lógott a falon az otthonukban.

Az írások a szerző *Gyengéd novellák* című ciklusának darabjai.

Kis nagyanya megbékélten viselte az élet megpróbáltatásait, és még magától értetődően vallásos volt, ugyanazzal a természetességgel, ahogyan paprikát nevelt, vagy tyúkot ültetett. A vincellér ura megjárta Szibériát, hét évet töltött orosz hadifogságban, és bár visszajött, már jó évtizede meghalt – ezt a nagyapját a kislány unoka már nem ismerhette. Az ágy feletti, Krisztus szenvedését ábrázoló festmény vigyázott az özvegyre, vigasztalta őt.

A fia lehajolt a kicsi, törekeny, fejkendősszszonyhoz, felemelhette volna, mint a pillét. De csak beszélgettek, idős édesanyjában mintha kinyílt volna egy kapu, olyan derűsen vezetgette őket a kertben, sorolta, mi érik, mit kell megkapálni, mi újság a ludakkal, akik csapatostul követték, mint jó gazdájukat.

Két körtefa állt az udvaron, a kislány apja erre a célra faragott fakampóval szedte le a magasra nyúlt ágakról a megérett gyümölcsöt. Különböző fajtájúak voltak, mindegyik finom, a vendégség csemegéje. Vagy karácsonykor kapott a kislány egy zacskó szaloncukrot. Ebédre nem mentek ehhez a nagyanyjához, még vele élt a legkisebb fia a hat gyereke közül, aki csak nem akart megnősülni. A kicsi, törekeny, ám annál erősebb nagyanya legalább nem maradt egyedül. Ezzel a férfit cseperedett legkisebb fiával perlekedett és a szomszédokkal, de csak megbékültek mindig a végén.

Amíg a felnőttek megbeszéltek az ügyes-bajos dolgokat és az új történeteket, a kisunoka a kertben bóklászott. Legjobban a patakot szerette. A kert végében csörgedezett a vékonyka

ér, esőzés után megduzzadt, és egy nem túl széles fadeszka ívelt át rajta, számára valóságos híd. Itt nőttek a legnagyobb káposztafejek is, a víz közelében. Nem ér a nevem, káposzta a fejem! – jutott eszébe az ismert mondóka mindig ezekről az óriásfejű káposztákról. A patakon túl fák, az már más rétje, onnan mindig visszafordult. De előbb még figyelte-hallgatta a víz csobogását, nézte a szitakötőket, vízipókokat és a mulatságos békákat. Sosem unatkozott.

Még kaptak a pogácsából, amelyet a férfi szerint a felesége nem tudott olyan ízletesre sütni, mint az anyja, de ebből sosem lett veszekedés,

mert a felesége tudta, hogy mindig lesz olyan dolog, amiben egy anyát ő nem tud lefőzni, ahogyan az ő gyerekeinek is lesz olyan emlékükről, amit majd a párjaik nem tudnak felülmúlni.

Végül elbúcsúztak, a kislány nagyanyja még integetett mosolygósan a zöldre festett kapuból, és egyre kisebb lett, ahogy távolodtak. Eltűnt a kanyarodó után a szemük elől, de nem tűnt el belőle, az unokából. Apró alakja, mosolygó szeme és a hívogató kertvégi patak időnként előbukkantak az emlékezetéből, és felderítettek olyankor is, amikor erre látszólag más oka nem volt.

Hegyi ösvény

Egy vendégházat néztek ki a Bükkben, hogy ott töltik a hétvégét. Hosszú utcán mentek a kaputól felfelé a hegyi faluban, a fiatal nő, a férfi és egy kisgyerek, aki hároméves lehetett. A falu végén kellett folytatódnia a vendégházhoz vezető útnak a térkép szerint. Több kilométert gyalogoltak már, a férfi néha nyakába vette a kisfiút, aki vígan lovacsázott és nézelődött a magasból. Időnként letette a gyereket, aki ilyenkor az anyjával mendegélt kézen fogva. A nő figyelt a kapuk mögött felbukkanó házörző kutyákra, bár azok jobbra csak azért csaholtak, mert végre valaki elhaladt a ház előtt, és lett dolguk arra bóklászó macskák híján is. Azért nem árt az óvatosság, elvégre hegyi faluban még nagyvadak is előfordulhatnak, és a tőlük védő marcona kutyák nem éppen barátságosak.

Amerre elhaladtak, többségében gondozott házak sorjáltak, kiskerttel az udvaron és a ház előtt, színesre mázolt házfalakkal és kapukkal, zöld spalettákkal, muskátlis ablakokkal. Szíverítően hatottak a zenitjén már túljutott Nap fényében, és a délutáni napsütés kellemes meleget árasztott.

Végre elértek a falu végéig, onnan még négy kilométer, bő óra az út a vendégházig, bent az erdőben, egy tündéri völgyben. Már jó egy hónapja elhatározták, hogy itt töltik a hétvégét.

Ahogy az utolsó házhoz érkeztek a falu végén, az aszfaltozott műút is véget ért. Két földúton lehetett folytatni, illetve egy kitaposott ösvényen. Melyiken induljanak tovább? Egyértelmű útjelzőt nem láttak, csak turistajelzést.

Végre jött egy helybélinek látszó munkásember, talicskával, benne szerszámokkal, megkérdezték. – Van a hosszabb út, de ha az ösvényt választják, negyed óra alatt is odaérhetnek – adta meg az útbaigazítást.

Így elindultak az ösvényen. Bent az erdőben már hűvösebb volt, könnyebben vitték a hátizsákot és azt a pár holmit, amit még bepakoltak. A kisfiú ugyanúgy mendegélt az anyjával, vagy az apja vette a nyakába megint. Az ösvény kiszélesedett, a földút egyre beljebb vitt az erdőbe. Már jó órája haladtak, de a vége még nem látszott, egyre sűrűbben sorakoztak a fák, és mind kevésbé szűrődött át a napfény. Késő délutánra járt, eredetileg úgy számoltak, hogy

még a délután derekán, bőven este előtt elérik a szállást.

De csak nem akartak kikeveredni a rengetegből. Lehet, hogy a falubeli tévútra vezette őket? Vagy nem vették észre, és letértek egy másik elágazáson? A nőt elfogta a szorongás, egyébként is könnyen megijedt. Próbálta megnyugtatni a kisfiát, aki valamit megérezhetett, mert egyszerre sírva fakadt. Az apja mögöttük jött, jó tíz méterre elmaradva, ő is azon gondolkodott, hogy eltévedhettek az erdőben, hamarosan sötétedik, mit kéne tennie? Az anya hiába próbálta vigasztalni a kisfiát, a gyerek egyre erősebben sírt. Már egy órája járták az

erdőt úgy, hogy nem látszott, hol érnek ki és mikor.

A gyerek visszaszaladt az apjához. Az apa felvette, beszélt hozzá, hosszasan magyarázott neki valamit. Az anya nem értette, nem hallotta, csak azt tudta, hogy ő is fél. Az apai szavaktól a gyerek egyszerre csak megnyugodott. Egyik kezével a fiát ölében tartva a férfi odament a feleségéhez, kézen fogta, és úgy bandukoltak tovább.

Öt percre rá kiértek a fák közül. Meglátták a völgyet, benne a faerkélyekkel díszes, kétszintes szép vendégházat, csak le kellett sétálniuk hozzá.

Axis Mundi (falikárpit)